

**Rekenkamercommissie Den Helder
Onderzoeksprogramma 2006**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	- 2 -
1. Inleiding	- 3 -
2. Doelstelling Rekenkamercommissie	- 4 -
3. Werkwijze Rekenkamercommissie	- 5 -
4. Het Onderzoeksprogramma.....	- 8 -
Bijlage 1, Begroting 2006	- 11 -

1. Inleiding

Voor u ligt het eerste onderzoeksprogramma van de Rekenkamercommissie Den Helder. De Rekenkamercommissie is in het najaar van 2005 opgericht. De doelstelling van de Rekenkamercommissie is kortweg het toetsen van het functioneren van de gemeente zodat het toekomstig functioneren verbeterd kan worden. Om deze rol te kunnen vervullen doen wij als Rekenkamercommissie onderzoek.

In dit programma wordt het onderzoeksproces in hoofdlijnen beschreven alsmede de wijze waarop wij als Rekenkamercommissie onze onderzoeksonderwerpen selecteren, met als resultaat het onderzoeksprogramma van 2006.

Samenstelling Rekenkamercommissie Den Helder:

De Rekenkamercommissie Den Helder is samengesteld uit drie raadsleden en vier externe leden, waaronder de voorzitter. Voor dit model is gekozen omdat Den Helder een professionele, deskundige Rekenkamercommissie voorstaat met inbreng van buiten het gemeentelijke circuit. Dit vanwege enerzijds de toegevoegde kennis en kunde en anderzijds de waarborging van het varen van een eigen, partijpolitiek onafhankelijke, koers.

Externe leden: Edo Jongejan (voorzitter), Peter van der Kruit (plv. voorzitter), Monique ter Berg en Henriëtte Doppenberg.

De externe leden zijn op 7 september 2005 door de raad benoemd voor een periode van 3 jaar. Op voordracht van de rekenkamercommissie kunnen de externe leden één keer worden herbenoemd voor een aansluitende periode van 3 jaar.

Raadsleden: Theo Rijnten, John de Bruin en Roel Prins.

De raadsleden zijn op 19 april 2006 benoemd als opvolgers van de raadsleden die bij de start van de Rekenkamercommissie waren benoemd. Zij hebben zitting tot de volgende gemeenteraadsverkiezing. De gemeenteraad kan daarna nieuwe leden uit de raad aanwijzen.

Ambtelijk Secretaris: Rob de Jonge

Informatie over de Rekenkamercommissie.

Op de website van de gemeente Den Helder, www.denhelder.nl, vindt u nadere informatie over de rekenkamercommissie, zoals de verordening op de Rekenkamercommissie, het reglement van orde, de vergaderdata, het (jaarlijks) onderzoeksprogramma en uitgebrachte rapporten.

Voor algemene informatie over rekenkamers en rekenkamercommissies verwijzen wij u naar de website van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies www.nvrr.nl.

2. Doelstelling Rekenkamercommissie

Wij als Rekenkamercommissie willen het volgende bereiken:

het leveren van een bijdrage aan de verbetering van het functioneren van het bestuur van de gemeente Den Helder op de aspecten doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid.

Wij voeren daartoe onderzoeken uit naar deze aspecten. Met de onderzoeken willen wij het inzicht in de aard en omvang van de beleidseffecten vergroten en oordelen over geleverde beleidsprestaties (doeltreffendheid). Tevens willen wij op basis van ons onderzoek oordelen over de wijze waarop de gemeente de bedrijfsprocessen bestuurt en beheerst (doelmatigheid). Wij verwachten dat onderzoeken die uitsluitend op de rechtmatigheid zijn gericht een uitzondering zullen zijn, aangezien de accountant sinds de jaarrekening van 2004 een veel grotere rol speelt in de controle op rechtmatigheid en daarover een verklaring moet afleggen in zijn jaarlijkse rapport. Vanzelfsprekend wordt het aspect rechtmatigheid meegenomen in de andere onderzoeken indien daar aanleiding toe is.

Wij willen ons als Rekenkamercommissie transparant en toegankelijk aan de buitenwereld presenteren. De rapporten van de Rekenkamercommissie zijn daarom openbaar. Onafhankelijkheid, zorgvuldigheid, objectiviteit, onderbouwing, consistentie, controleerbaarheid, efficiency en bruikbaarheid zijn de kwaliteitseisen voor het werk van de Rekenkamercommissie Den Helder.

De opdracht aan ons als Rekenkamercommissie is er in eerste instantie op gericht de gemeenteraad van informatie te voorzien. Daarmee versterken wij de controlerende en toezichthoudende taak van de raad. Daarnaast willen wij als Rekenkamercommissie met behulp van op onderzoek gebaseerde aanbevelingen een bijdrage leveren aan het verbeteren van de gemeentelijke organisatie. In dat licht willen wij ook dat de resultaten van onze werkzaamheden tot een grotere bewustwording in de organisatie leiden voor de effecten van beleid en de wijze van uitvoering.

Samengevat houdt de doelstelling van de Rekenkamercommissie Den Helder in het toetsen van het functioneren van de gemeente zodat het toekomstig functioneren verbeterd kan worden.

3. Werkwijze Rekenkamercommissie

3.1. Algemeen

De belangrijkste producten van de Rekenkamercommissie zijn de onderzoeksrapporten, waarin de uitkomsten van het onderzoek zijn neergelegd. Deze komen tot stand via een aantal stappen, te weten:

- 1 selectie van onderwerpen
- 2 voorbereiding van het onderzoek
- 3 uitvoering van het onderzoek
- 4 hoor en wederhoor (ambtelijk en bestuurlijk)
- 5 publicatie en evaluatie

Elk van deze stappen leidt tot een (tussen)product, te weten:

- Ad 1 Onderzoeksprogramma
- Ad 2 Onderzoeksopzet
- Ad 3 Rapport van bevindingen
- Ad 4 (Verwerken) Ambtelijke en bestuurlijke reactie
- Ad 5 Eindrapport, (eventueel) persbericht en rapportage over navolging

3.2. Selectie

Er is een groot aantal onderwerpen dat in aanmerking komt voor onderzoek door ons als Rekenkamercommissie. Om deze stroom van mogelijke onderzoeken (een groslijst) beheersbaar te houden zijn selectiecriteria ontwikkeld. In het Reglement van Orde van de Rekenkamercommissie Den Helder van 18 januari 2006 zijn de selectiecriteria vermeld:

- a. het onderzoek heeft een toegevoegde waarde: het levert informatie op waarover de gemeenteraad en het college nog niet beschikt;
- b. het onderwerp draagt risico's van ineffectiviteit of ondoelmatigheid in zich;
- c. het onderwerp is actueel en heeft een groot maatschappelijk en/of financieel belang.
- d. het onderwerp raakt direct of indirect het belang van de burger;
- e. het onderzoek moet kunnen leiden tot concrete verbeteringen en/of het bevorderen van het lerend vermogen van de organisatie.

3.3 Voorbereiding

Als eerste stap bij de uitvoering van een onderzoek wordt het onderzoeksonderwerp nader gespecificeerd en afgebakend. Tevens wordt de aanpak van het onderzoek ontwikkeld.

Hierin wordt onder meer aandacht geschonken aan:

- Probleemstelling
- Onderzoeksvragen
- Normen waaraan wordt getoetst om tot oordeel te komen
- Methode van onderzoek
- Bronnen en informatie
- Planning van werkzaamheden

Deze stap resulteert in een onderzoeksopzet. Gelet op de noodzaak van medewerking van de "gecontroleerde" voor het verkrijgen van informatie en het ontvangen van een (ambtelijke of bestuurlijke) reactie, wordt deze na afloop van de fase van voorbereiding in kennis gesteld van de onderzoeksopzet.

3.4. Uitvoering

Het daadwerkelijk uitvoeren van het onderzoek gebeurt in het algemeen niet door de leden van de Rekenkamercommissie zelf. Hiertoe worden onderzoekers – intern of extern – ingehuurd. De leden van de Rekenkamercommissie begeleiden het onderzoek en zijn verantwoordelijk voor het daaruit voortvloeiende advies. Indien het, door bijvoorbeeld capaciteitsgebrek, alleen mogelijk is om het onderzoek door een extern bureau te laten uitvoeren, zullen wij daarvoor minimaal drie offertes aanvragen.

Bij de start van de uitvoering van het onderzoek worden – mede aan de hand van de onderzoeksopzet – afspraken met de gecontroleerde gemaakt over bijvoorbeeld het aanleveren van de gegevens, de personen met wie gesprekken worden gevoerd en de planning van het bespreken van de bevindingen.

Vervolgens verzamelen de onderzoekers gegevens via bijvoorbeeld dossier- en documentenonderzoek, interviews en enquêtes. Indien wij als Rekenkamercommissie van mening zijn over voldoende informatie te beschikken om de onderzoeksvragen onderbouwd te kunnen beantwoorden, stellen wij een rapport van bevindingen op.

Het rapport van bevindingen bevat de feitelijke onderzoeksbevindingen en conclusies die daar direct uit voortvloeien. Veelal zullen wij als Rekenkamercommissie ook komen tot overkoepelende conclusies, oordelen en aanbevelingen. Deze laatste aspecten zijn vooral van belang voor het bestuurlijk niveau. Deze worden om die reden niet opgenomen in het rapport van bevindingen, maar in een conceptrapport.

3.5. Hoor en wederhoor

Wij als Rekenkamercommissie zenden het rapport van bevindingen aan de verantwoordelijke ambtenaren met het verzoek om commentaar op feitelijke onjuistheden. In de regel hanteren wij hiervoor een reactietermijn van twee weken. Na afloop wordt het eventuele ambtelijke commentaar verwerkt in het rapport, hetgeen leidt tot een conceptrapport. Hierin zijn naast de bevindingen, conclusies, oordelen en aanbevelingen opgenomen.

Vervolgens zenden wij dit conceptrapport toe aan de betrokken bestuurders met het verzoek te reageren. Ook hier hanteren wij als vuistregel een reactietermijn van twee weken.

De bestuurlijke reactie en een eventueel nawoord daarop van ons als Rekenkamercommissie worden integraal in het eindrapport opgenomen.

3.6. Publicatie

De hoor en wederhoor leidt tot een definitieve tekst. De rapporten van de Rekenkamercommissie zijn openbare stukken. De belangrijkste “afnemer” is de gemeenteraad, maar ook college van B en W, de gemeentelijke diensten en bedrijven, burgers en de media zijn belangrijke afnemers. De rapporten worden onder verantwoordelijkheid van de Rekenkamercommissie op de gemeentelijke website geplaatst, zodat iedereen er kennis van kan nemen.

Wij presenteren het rapport aan de vakinhoudelijk betrokken raadscommissie.

In voorkomende gevallen wordt een persconferentie gehouden en andere vormen van presentatie toegepast.

3.7 Evaluatie

Wij beoordelen enige tijd na de publicatie de geleverde kwaliteit van het onderzoek als onderdeel van de interne kwaliteitsbewaking. Ook in extern opzicht is er sprake van evaluatie in die zin dat wij na verloop van tijd (bijvoorbeeld een jaar) inventariseren welk gevolg er aan het onderzoek is gegeven. Het gaat daarbij om beantwoording van de volgende vragen:

- Waartoe heeft de behandeling van het rapport in de raad geleid?
- Welke toezeggingen heeft het College van B&W gedaan?
- Welke maatregelen hebben de gemeentelijke diensten en/of bedrijven genomen en welke effecten heeft dit gehad?

Kortom, heeft het onderzoek van de Rekenkamercommissie daadwerkelijk tot resultaat geleid?

De Rekenkamercommissie neemt de resultaten van de evaluatie op in haar jaarverslag.

3.8 Privacy

De onderzoeken van de Rekenkamercommissie zijn weliswaar openbaar, maar wij als Rekenkamercommissie betrachten de groots mogelijke zorgvuldigheid met de privacy van de gegevens van de gecontroleerden. Bij deze benadering past een beleid, waarbij gecontroleerden niet bij naam in de rapporten van de Rekenkamercommissie zullen worden vermeld. Indien bevindingen op persoonsniveau moeten worden weergegeven, kiezen wij voor het benoemen van de functiebenaming.

4. Het Onderzoeksprogramma

4.1. Kader onderzoeksprogramma

Wij hebben, met het oog op de nog resterende tijd in het jaar 2006, gekozen voor een beperkt aantal onderwerpen van de groslijst. Het aantal uit te voeren onderzoeken wordt ingegeven door het beschikbare budget, de onderwerpen van onderzoek worden ingegeven door de selectiecriteria.

4.1.1. Budget

De Rekenkamercommissie Den Helder heeft de beschikking over een eigen budget. In de gemeentebegroting voor 2006 is voor de Rekenkamercommissie een bedrag opgenomen van € 60.600,-. Met dit budget verwacht de Rekenkamercommissie maximaal 2 onderzoeken per jaar te kunnen uitvoeren. De begroting voor 2006 is als bijlage 1 bijgevoegd.

4.1.2. Selectiecriteria

De geselecteerde onderwerpen zijn getoetst aan de eerder genoemde selectiecriteria, namelijk:

- a. het onderzoek heeft een toegevoegde waarde: het levert informatie op waarover de gemeenteraad en het college nog niet beschikt;
- b. het onderwerp draagt risico's van ineffectiviteit of ondoelmatigheid in zich;
- c. het onderwerp is actueel en heeft een groot maatschappelijk en/of financieel belang.
- d. het onderwerp raakt direct of indirect het belang van de burger;
- e. het onderzoek moet kunnen leiden tot concrete verbeteringen en/of het bevorderen van het lerend vermogen van de organisatie.

4.2. Onderzoeksonderwerpen 2006

De Rekenkamercommissie bepaalt zelf de onderwerpen voor haar onderzoek. Suggesties kunnen worden voorgedragen door de leden van de commissie zelf, de raad, het college, commissies en inwoners van Den Helder. In december 2005 heeft de Rekenkamercommissie het college van B&W en de raadsfracties verzocht om onderzoeksonderwerpen aan te dragen. De reacties van de raadsfracties, het college en de eigen inbreng van de Rekenkamercommissie leidde vervolgens tot een groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen.

De Rekenkamercommissie heeft besloten in 2006 in ieder geval onderzoek te doen naar de inzet van UNA/ISV-gelden in de wijk Nieuw Den Helder en de inhuur van externen.

1. De inzet van UNA/ISV-gelden

In maart 2006 is het onderzoek naar de inzet van de UNA/ISV gelden van start gegaan. Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van de inzet van UNA/ISV-gelden in het gebied Nieuw Den Helder in de periode 2000-2004. Het conceptrapport zal naar verwachting rond de zomer beschikbaar komen, waarna hoor en wederhoor kan plaatsvinden.

De publicatie van het rapport zal in het laatste kwartaal van 2006 plaatsvinden.

2. Vooronderzoek inhuur externen.

Naar aanleiding van het verzoek van de Gemeenteraad op 16 november 2005 heeft de Rekenkamercommissie besloten een vooronderzoek te doen naar de inschakeling van externe bureaus. Onderzoeksvragen betreffen het beleid, de regels, de procedures en de contracten. Voor oordeelsvorming en aanbevelingen worden de bevindingen getoetst aan de 'best practice' bij gemeenten. Op basis van de resultaten van het vooronderzoek wordt bekeken of aanvullend onderzoek wenselijk is.

Het vooronderzoek zal naar verwachting worden afgerond in het 3^e kwartaal van 2006.

Daarnaast neemt de Rekenkamercommissie voor de zomer een besluit over een volgend onderzoek in 2006. Dit om in te kunnen spelen op de nieuwe samenstelling van de commissie sinds de raadsverkiezingen van maart dit jaar. Bij deze besluitvorming wordt een keuze gemaakt uit de navolgende onderwerpen. De niet gekozen onderwerpen komen op de reservelijst te staan (zie paragraaf 4.3)

3. Beleid ten aanzien van Antillianen en Arubanen

Onlangs is het Beleidsprogramma Antilliaanse & Arubaanse Nieuwediepers 2006-2008 verschenen, met als bijlage een evaluatie van de uitgevoerde projecten in de voorgaande periode.

Het onderzoek is gericht op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, zowel in het recente verleden als de plannen voor 2006-2008.

4. Evaluatie programmabegroting

Sinds de dualisering dienen gemeenten te werken met een programmabegroting waarmee de gemeenteraad de kaders bepaalt voor het door het College te voeren beleid. Den Helder heeft de programmabegroting nog slechts gedeeltelijk ingevoerd.

Het onderzoek is gericht op de doeltreffendheid van de programmabegroting als sturingsinstrument voor de gemeenteraad.

5. Gebruiksvergunningen

Den Helder heeft het project "Inhaalslag Gebruiksvergunningen" uitgevoerd. In het voorjaar van 2005 is daarvan de eindrapportage verschenen, met als conclusie dat het project geslaagd is. Alle inrichtingen en objecten zijn geïnspecteerd en voorzover nodig van een vergunning voorzien.

Door middel van een onderzoek wordt nagegaan welke factoren hebben bijgedragen aan deze succesvolle aanpak, zodat die ook bij andere projecten worden benut. Voorts is er de vraag of er sprake is van een blijvende verbetering.

6. Wijksteunpunten.

De gemeente subsidieert de exploitatie van een tweetal wijksteunpunten.

De exploitaties van deze steunpunten vertonen een groter exploitatietekort dan het budget dat de gemeenteraad hiervoor beschikbaar heeft gesteld.

Onderzoek zal zich richten op de doelmatigheid en doeltreffendheid.

7. Reorganisatie van het gemeentelijk apparaat

Het gemeentelijk apparaat wordt ingrijpend gereorganiseerd. Nadat de reorganisatie is afgerond is het opportuun te onderzoeken of deze heeft geleid tot de beoogde resultaten.

8. Evaluatie Bedrijfsvoering Op Orde

Over de voortgang en resultaten van dit meerjarige project wordt primair gerapporteerd door de accountant.

Na afronding van het project is een evaluatie gewenst om na te gaan of de gemeenteraad op het gebied van de gemeentelijke bedrijfsvoering adequaat ondersteund wordt.

9. Gronduitgifte

De accountant meldt dat bij een aantal projecten de gronduitgifte achterloopt bij de planning. Dit brengt financiële risico's met zich mee.

Onderzoek zal zich richten op de financiële risico's en het sturingsinstrumentarium.

10. Inkoop en aanbesteding

Enige tijd geleden is het inkoop- en aanbestedingsbeleid vastgesteld door middel van de nota "Best besteed".

De naleving van het geformuleerde beleid en de daarbij behorende regels en procedures moet onderzocht worden.

11. Schuldhulpverlening.

Het al of niet uitbesteden van schuldhulpverlening is al langere tijd onderwerp van discussie. Uitbesteding lijkt financieel voordeliger maar vindt slechts ten dele plaats.

Onderzoek zal zich richten op de doelmatigheid en doeltreffendheid.

12. Collegeprogramma 2006-2010

Er zal een collegeprogramma (uitvoeringsprogramma) voor de komende raadsperiode worden opgesteld, dat door de gemeenteraad moet worden goedgekeurd.

Het onderzoek is in het bijzonder gericht op de vraag in hoeverre het collegeprogramma in toetsbare termen (SMART) is opgesteld, zodat de uitvoering van het programma de komende jaren goed getoetst kan worden.

4.3. Reservelijst

Wij hanteren als Rekenkamercommissie een reservelijst met onderwerpen die zich, naar onze mening, lenen voor onderzoek maar waarvoor op dit moment de capaciteit ontbreekt of die nog niet rijp zijn voor onderzoek. Deze lijst wordt periodiek geactualiseerd en voor het volgende jaar aangevuld met onderwerpen die mogelijk door de gemeenteraad, vanuit het college van Burgemeester en Wethouders en door de burgers van Den Helder worden aangedragen.

Wij ontvangen graag suggesties voor onderzoeksonderwerpen, liefst schriftelijk of via de e-mail en voorzien van een onderbouwing en de te onderzoeken aspecten.

Wij zijn bereikbaar via de secretaris van de Rekenkamercommissie:

De heer R. de Jonge
Postbus 36
1780 AA DEN HELDER
E-mailadres: rdj@denhelder.nl
Telefoonnummer: 0223-678355.

Bijlage 1, Begroting 2006

Begroting 2006 Rekenkamercommissie

Onkostenvergoedingen	9.000
Deskundigheidsbevordering (incl. congressen, bijeenkomsten)	3.500
Lidmaatschappen, abonnementen	1.000
Onvoorzien	2.000
Externe ondersteuning	45.100
Totaal budget 2006	60.600